

Darbu paraksti / komentāri pie ekspozīcijas darbiem

Sanita Bitko

Filipīnu tradicionālas automašīnas modelis ierāmējumā

Viņas Ekselences Filipīnu Republikas ārkārtējās un pilnvarotās vēstnieces Latvijas Republikā Lea Basinangas Ruisas dāvinājums vēstnieces akreditācijas ceremonijas laikā 2020. gadā.

Sienas dekors

Viņa Ekselences Indonēzijas Republikas ārkārtējā un pilnvarotā vēstnieka Latvijas Republikā Devas Mades Džuniarta Sastravana dāvinājums Viņa Ekselencei Latvijas Valsts prezidentam Andrim Bērziņam (2011–2015) vēstnieka akreditācijas ceremonijā 2012. gadā.

Hercogs
FRĪDRIHS

25.11.1569. - 16.8.1642.

Kurzemes hercogs 1587. - 1642.g.,
hercoga Gotharda un hercogienes Annas dēls

Herzog **FRIEDRICH**, 25.11.1569 - 16.8.1642
Herzog von Kurland 1587 - 1642
Sohn des Herzogs Gotthard und der Herzogin Anna

Jelgavas Pils

Livonijas bīskapa Andreja Patrīcija Nidecka († 1587)
sienas kapene

Pēc Livonijas kara (1558–1583) izveidotās Livonijas bīskapijas augstākais garīdznieks Patrīcijs Nideckis miris Valmierā, bet apglabāts bīskapa katedrālē – Cēsu Sv. Jāņa baznīcā. Līdzīgas sienā iebūvētas kapenes 16. gadsimtā Eiropā bija populārs apbedījuma veids, taču bīskapa Nidecka kapa pieminēklis ir vienīgais zināmais šāda rakstura mākslas darbs Latvijā.

Cēsu Sv. Jāņa baznīca

Svētais Marks

Svētais apustulis un evaņģēlists Marks bija tuvākais apustuļu Pētera un Pāvila līdzstrādnieks. Viņš ir piedalījies vairākos misijas braucienos pa Mazāziju (tagadējo Turciju) un Romu. No Romas devies uz Ēģipti, kur kļuvis par Aleksandrijas draudzes bīskapu.

Marka evaņģēlijs tapis pirmā gadsimta 60-tajos gados, tas sarakstīts sengrieķu valodā. Tas ir īsākais no Evaņģēlijiem un tā galvenā vēsts — Jēzus Kristus ir Dieva Dēls, un Viņa varai ir pakļauts viss.

Svētais Marks atveidots kopā ar savu simbolu – lauvu. Marka evaņģēlijs sākas ar Jānis Kristītāju, kurš bija saucēja balss tuksnesī – tādēļ Sv.Marka simbols ir lauva.

Alūksnes ev. luteriskā baznīca

Latvijas sociālajos tīklos un medijos karsti apspriestais darbs no Latvijas paviljona Venēcijas 59. starptautiskajā mākslas izstādē (kuratores Andra Silapētere un Solvita Krese) piedzīvo savu Latvijas pirmizrādi sākotnēji iecerētajā veidolā. Iepirkumu maiss, no kura birst dzimumlocekļi, ne tikai apspēlē angļu frazeologismu "daiktu maiss" (*a bag of dicks*) – apzīmējumu nepatīkamai personai vai situācijai –, bet arī zobgalīgi komentē fallocentrismu aktuālo stāvokli mākslas pasaulē: dzimumlocekļu ir vairāk nekā vajag, bet vai tie kam noder? Pārmaiņu virpulī ir grūti saprast notikumu īsto jēgu, taču to retrospektīvs tvērumš jeb pēcskats parasti izrādās nevainojami precīzs: 20 no 20.

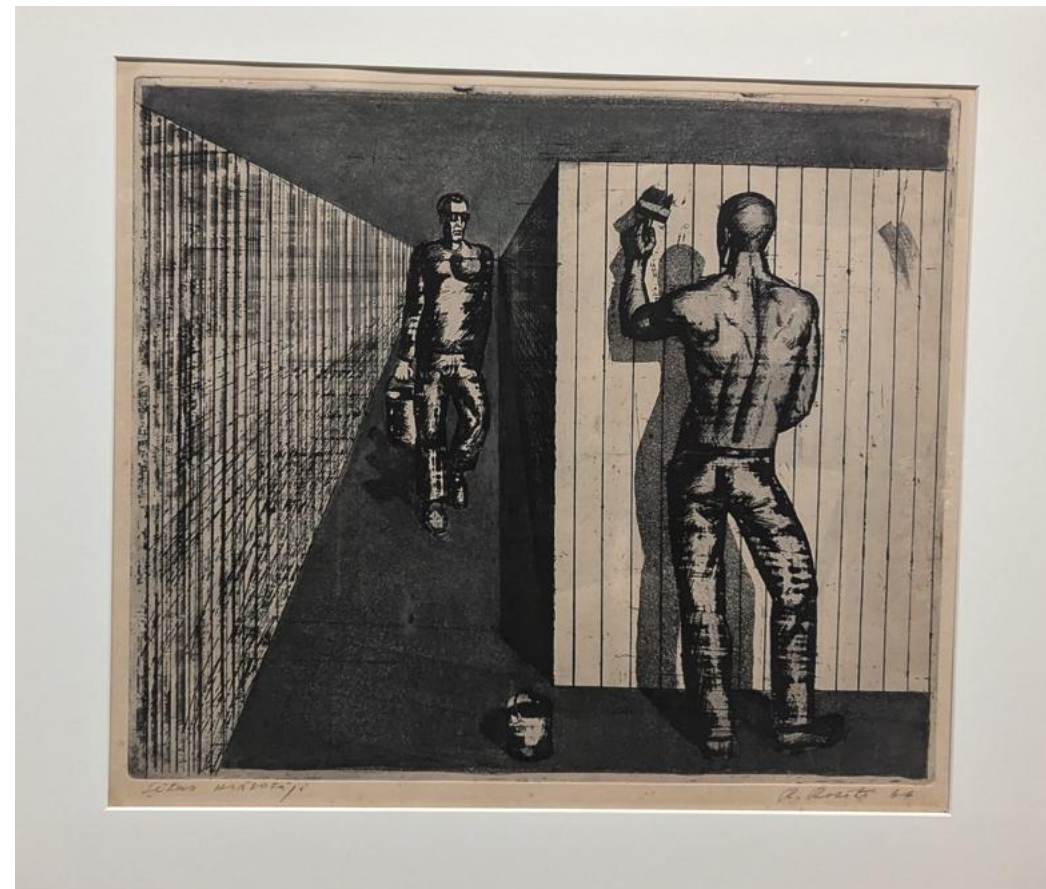
Dueta Skuja Braden darbs "Aizliegtais auglis" veido dialogu ne tikai ar provokatīvo lustru "Pēcskats 20/20", bet arī ar visu izstādi.

Pārdomātas neizlēmības žestā vāze, kas alegoriski attēlo pašu iekāri, novietota krustcelēs starp izstādes tematiskajām zonām, kas veltītas femīnajam skatienam, kvīru ilgām, pašportretiem un nekonvencionālām seksa praksēm. Saldkaisla tuvības dziņa ar draudošo briesmu priekšgaršu artikulē dramatisko spriedzi, kas raksturīga Ingūnas un Melisas rotaļīgi ekstravagantajai porcelāna mākslai kopumā.

Šie padomju strādnieku attēlojumi iekļauti izstādē kā piemērs kvīrās iekāres klātbūtnei to mākslinieku darbos, kuri nekad nav apliecinājuši savu piederību LGBT+ kopienai. Sportiska ķermeņa kults bija izplatīts padomju vizuālās kultūras iezīme un vīriešu kailums nebija retums socreālisma glezniecībā. Interesentā kārtā tieši padomju sabiedrības stingrā heteronormativitāte liedza šīs sabiedrības vairākumam saskatīt šādā mākslā homoerotiskās iekāres zīmes. Tikmēr mūsdienās kvīrās kultūras ikonogrāfijā iesvaidītai acij ir grūti nepamanīt Rūsiņa Rozītes sētas krāsotāju attālu līdzību Touko Valio Lāksonena jeb *Tom of Finland* muskuļoto vīriešu hipererotizētiem tēlojumiem. Laikā, kad vīriešu iekāre pret vīrieti vairs nešķiet kaut kas ārkārtējs, pagātnes māksla pati par sevi atplaukst košākā afektu un nozīmju gammā.

Rūsiņš
Rozīte

Sētas krāsotāji
1966. Papīrs, oforts
Latvijas Nacionālā
mākslas muzeja krājums

Iekāres vārdā, LNMM

Videodarbā "Mobilais" mākslinieks Ivars Grāvlejs klīst pa izstāžu atklāšanām un uzplijas izstāžu apmeklētājiem ar savu mobilo telefonu, kurā rāda pornogrāfiskus klipus, apgalvodams, ka skatīties porno ir daudz interesantāk nekā tērēt laiku garlaicīgām un neizteiksmīgām izstādēm. Apmeklētāju reakcijas ir dažādas – cits nosmīn, cits nokaunas vai nokaunina intruzīvu svešinieku, cits tēlo tikumības policistu, bet vēl kāds samulst un nosaka, ka tas diskreditē "īsto" mākslu.

intruzīvs

Tāds, kas veidojies no dzīlēs sacietējušas magmas.

TRIS SIEVIETES BAGDĀDES IELĀS. 1919

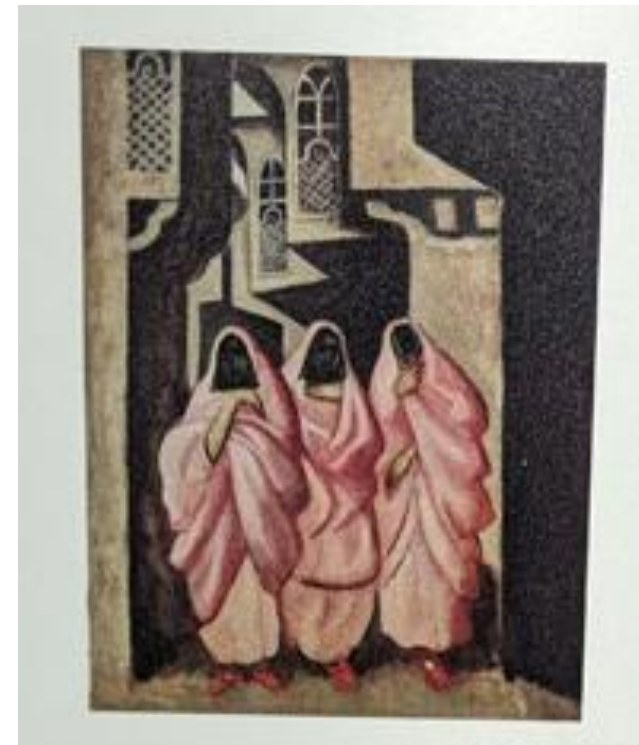
Pēc aktīvām gaitām Pirmā pasaules kara frontē Jāzepe 1917. gadā uzturējās Francijā un Londonā, baudot jautru un bezbēdīgu dzīvi. Lai pēc boļševiku apvērsuma nebūtu jāatgriežas Krievijā, Grosvalds izmantoja krievu virsniekiem piedāvāto iespēju iestāties Britu armijas Mezopotārijas nodaļā. Tā sākās viņa vairāk nekā gadu ilga piedzīvojums “tūkstoš un vienas nakts” pasaulē. Grosvalda “odiseja” no Ēģiptes līdz Persijai kļuva par eksotisko Austrumu valdzinājuma stāstu, kuru viņš iemūžinājis dienasgrāmatā un zīmējumu skiču albumos.

Grosvalds ar interesi vēroja gan cilvēku tipāžus, gan vēstures un arhitektūras pieminekļus, redzēja gan skaistas pilsētas, gan arī nāvi un postu. Tomēr viņš neskatījās apkārt kā etnogrāfs vai antropologs, bet drīzāk kā estēts, kurš visur meklē māksliniecisku gandarījumu.

Celojuma laikā mākslinieks nestrādāja ar lieliem formātiem, bet operatīvi fiksēja bločiņā iespaidus. No zīmētām un akvarelētām skicēm vēlāk tapa arī glezna “Trīs sievietes Bagdādes ielās”. Pirmās versijas šai kompozīcijai radušās ekspedīcijas sākumā Bagdādē. Trīs pavasara nedēļas bez nomācoša karstuma šajā vietā Grosvaldam bija produktīvs laiks. Tomēr, kritiski atskatoties uz paveikto, kā veiksmīgu darbu viņš izcēla tikai “trīs rožainas sievietes šaurā Bagdādes ieliņā”.

Neraugoties uz to, ka Grosvalds uz austrumiem skatās kā tūrists caur eiropiešu estētisko prizmu, viņš nemeklē orientālu salkanību. Austrumu ainas koloristiski traktētas ļoti pieklusināti, izvairoties no kliegstošiem krāsu salikumiem. Tā ir apzināta izvēle un pilnā mērā atspoguļo to “ķīnisko vienkāršību” vai modernās un vecmeistaru mākslas sintēzi, par kuru Grosvalds daudz prātoja.

Atmezdams visu mazsvarīgo un atveidojot tikai to, ko uzskatīja par galveno, Grosvalds radīja kompozīciju, kurā izšķirošo lomu spēlē elementu ritms, tumšo un gaišo laukumu līdzsvars. Ēku erkeru lauztās formas piešķir kompozīcijai diagonālu zigzagveida dinamiku. Dekoratīvie logu režģi jeb mašrabijas tukšo plāksņu vidū iestarpina detalizētus akcentus. Arhitektūra gleznā ir ne tikai fons, bet daļa no ornamentālās struktūras, kuras kodolu iezīmē trīs parandzās ietinušās sieviešu figūras. Vienā līnijā sarindotas, tās veido stabilu centru, bet vienlaikus nezaudē savu dekoratīvo dzīvīgumu. Apsegtas sejas, apgērba krokas, platas rozā bikses un sarkanas kurpes, kā arī elegantā roku horeogrāfija – kopā ar arhitektūru viss kustas kāda orientāla “fokstota” ritmā, priecējot skatītāja aci.

Operatīvi fiksēja bločiņā iespaidus;
Nemeklē orientālu salkanību;
Izvairoties no kliegstošiem krāsu salikumiem

Esmu tagad noņēmis dzīvot mākslai. Jāzepe Grosvalds, LNMM

STEFANS GEROVSKIS: NO ŠEJIENES LĪDZ MŪŽĪBAI

Nav viena vienīga veida, kā radīt attēlā gaismu. Nav noteikumu, un gleznā redzamā gaisma tur vai nu ir, vai nav. Tas ir atkarīgs no jūtīguma, maiguma, talanta vai kā cita, kas ļauj savienot visus nepieciešamos nosacījumus, lai gaisma parādītos, turklāt savienot veidā, kas gādā, lai tā turpina pastāvēt.

Kādā brīdī man ļoti svarīgs kļuva ilgi nākušais atklājums, ka gaismai ir īpaša nozīme, kas sasaista visus cilvēka un dabas pastāvēšanas jautājumus. Manā iztēlē lēnām un uzmanīgi sāka veidoties gaismas simbolika. Gaisma ir kas ārkārtīgi saistošs un neizzināts: tā ir mīklainas dabas. Fiziķi skaidri nezina, kāda īsti ir gaismas daba: dažreiz to viedo viļņi, citkārt daļiņas; visa kvantu teorija, kas vēlāk saistīja manu uzmanību, ir balstīta gaismā. Gaisma ir visuma uzbūves pamatvienība. Ja stipri vienkāršojam, tad visās kultūras tradīcijās vēl kopš Senās Ēģiptes laikiem gaismai ir bijusi liela mistiska nozīme. Gaismu ieskauj manis minētie jēdzieni un nozīmes, taču gaisma, ar ko strādājam glezniecībā, ir kaut kas, par ko gleznojot nedomājam; tā šķietami dzimst pati no sevis... Viss cits patiesībā ir intelektuāls baudījums par un ap konkrēto.

Stefans Gerovskis

Rotko centrs, Daugavpils 2023.06.13

Jānis Liepiņš

Dzimis 1894. gada 8. augustā Rīgā, miris 1964. gada 2. septembrī Rīgā. Mācījies Kazaņas mākslas skolā (1911–1913) un Mihaila Bernšteina studijā Petrogradā (1913–1917). Izstādēs piedalījies no 1918. gada. LPSR Valsts Mākslas akadēmijas pedagogs (1940–1941, 1944–1950), no 1947. gada – profesors. Rīgas mākslinieku grupas biedrs (1921–1940), piedalījies 1923., 1926., 1930., 1933., 1934., 1936., 1938. gada izstādēs.

Born 8 August 1894 in Riga; died 2 September 1964 in Riga. Attended Kazan Art School (1911–1913) and the studio of Mikhail Bernshtein in Petrograd (1913–1917). Participated in exhibitions from 1918. Taught at the State Academy of Art of the Latvian SSR (1940–1941, 1944–1950); professor from 1947. Riga Group of Artists member (1921–1940); participated in the group's 1923, 1926, 1930, 1933, 1934, 1936 and 1938 exhibitions.

Emīls Melderis

Dzimis 1889. gada 27. maijā Valmieras apriņķa Rencēnu pagastā, miris 1979. gada 29. aprīlī Rīgā. Mācījies Venjamina Blūma Rīgas gleznošanas un zīmēšanas skolā (1908–1909) un Štiglica Centrālajā tehniskās zīmēšanas skolā Pēterburgā (1909–1915). Izstādēs piedalījies no 1919. gada. LPSR Valsts Mākslas akadēmijas pedagogs (1940–1941, 1944–1979), no 1947. gada – profesors, Tēlniecības katedras vadītājs (1945–1946, 1958–1979). Rīgas mākslinieku grupas biedrs (1921–1940), piedalījies 1923., 1926., 1930., 1931., 1933., 1934., 1936. gada izstādēs.

Lorenzo Puljizi OLĪVU DĀRZĀ

2020. Audekls, eļļa. 300 x 200 cm

Šaubu brīdis, ko cilvēki bieži pieredz, tik skaisti attēlots Goijas nelielajā gleznā. Maza izmērā, bet milzīga, atgādinot par cilvēka vājumu: no šīs apziņas var rasties spēks. [Lorenzo Puljizi]

“Kristus olīvkoku dārzā” ir Fransisko de Goijas (1746–1828) glezna, kas radīta 1819. gadā. Tās izmēri ir 47 x 35 cm.

Rīgas Birža

Izstādē aplūkojamo apavu pāri darinājusi rukola,
amarants un dizainere Paula U. Eskaloni, kura savā
pētnieciskajā darbā aizraujas ar tekstila un augu
pasaules attiecībām. Paula pētī sēklu iespējamo
pielāgošanos cilvēka organismam un meklē
veidus, kā uzdīgusajiem augiem kļūt par ādas
turpinājumu. Cilvēka ķermenis viņas eksperi-
mentos nodrošina atbalstu augšanas procesā
augiem, kas veid viņas radīto audumu virskārtu.
Mudinoš iztēloties, ka valkātāja regulāri aplaistīti
tērpi lēnām pārtaps velēnā, dizainere vēlas
tuvināt īstenībai sapni par cilvēka un pārējās
dabas saticīgu simbiozi.

Paula U. Eskalona (Spānija)
Snīkeru pāris "Simbiotiskā daba"
Sadarbībā ar "Zapatería Rodríguez"
Materiāli: lekonservēti augi, kokvilna, gumija
2022

Snīkeri: eko x ego, Paula Stradiņa medicīnas vēstures muzejs

Pēc auksta lietūs
Vēl aukstākas debesis .
Gaisā kūp elpa .

Krīt retas lāses -
Sākt šalkt , pludot un dārdēt
Nesteidzas negaiss .

Šlakstinās pleznas ,
Nesaskatāmas miglā ,
Švīkst gulbju spārni .

Tumšs un gluds ūdens
Dīķī virs bebru dambja.
Iečabas niedres ...